

INGLIZ TILINI O'QITISHDA TALABALARNING EKOLOGIK MADANIYATINI INTERFAOL METODLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING IMKONIYATLARI

Muhammedova Mohichehraxon Bahodir qizi

Qo'qon davlat pedagogika instituti, Xorijiy tillar fakulteti talabasi

Tel: +998913240722

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 05-August 2023 yil

Ma'qullandi: 10-August 2023 yil

Nashr qilindi: 15-August 2023 yil

KEY WORDS

Ekologik, innovatsion, strategiya, pedagogik, integratsiya, resurs, texnologiya.

ABSTRACT

Ushbu maqola ingliz tilini o'qitishda interfaol usullardan foydalangan holda talabalar o'rtasida ekologik madaniyatni rivojlantirish imkoniyatlarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, ekologik ongni rivojlantirish uchun ingliz tilini o'qitishda interfaol usullarning ahamiyati ko'rib chiqiladi, hamda ekologik mavzular muhokama qilinadi, muammolar va ilg'or tajribalar darslariga joriy etish masalalari muhokama qilinib, o'qituvchilar va ta'lim muassasalariga ekologik madaniyatni ingliz tili ta'limiga samarali integratsiya qilish bo'yicha tavsiyalar berilishi haqida fikr yuritiladi.

Atrof-muhit madaniyati barqaror amaliyotlar va yashil kelajakka nisbatan shaxslarning ongi va xulq-atvorini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ta'lim sohasida ekologik madaniyatni o'quv dasturiga kiritish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Til o'rgatish bilan ekologik ongni uyg'unlashtirgan holda pedagoglar o'quvchilarda mas'uliyat hissini, ekologik ongni shakllantirishi mumkin. O'qitishning interfaol yondashuvlari orqali talabalar nafaqat ingliz tilidagi ko'nikmalarini oshiribgina qolmay, balki atrof-muhit muammolarini chuqur tushunishlarini ham rivojlantiradilar, barqaror fikrlashni rivojlantiradilar.

O'qitishning interfaol usullari o'quvchilarning ekologik ongini tarbiyalashdagi samaradorligi bilan e'tirof etilgan. Ko'plab tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, interfaol tadbirlar, masalan, guruh muhokamalari, rolli o'yinlar va amaliy tajribalar o'z ichiga o'quvchilarning atrof-muhit muammolarini tushunishi va faolligini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Bu usullar nafaqat talabalarga atrof-muhit haqidagi tushunchalarni chuqurroq tushunishni ta'minlabgina qolmay, balki ularga yanada barqaror kelajak sari harakat qilish imkoniyatini beradi.[1]

O'qitishning interfaol usullari o'quvchilarning ekologik munosabati va xulq-atvoriga ta'sirini o'lchash ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. So'rovlar va anketalar o'quvchilarning atrof-muhit masalalariga oid bilimlari, qarashlari va e'tiqodlaridagi o'zgarishlarni baholash uchun ishlatilishi mumkin. Bundan tashqari, ularni qayta ishlash dasturlari yoki jamiyatni tozalash loyihalari kabi atrof-muhitni muhofaza qilish tashabbuslarida ishtirokini kuzatish xatti-harakatlardagi o'zgarishlar haqida qimmatli tushunchalarni berishi mumkin. Pedagoglar miqdoriy va sifat ma'lumotlarini birlashtirib, o'quvchilarning ekologik madaniyatini tarbiyalashda interfaol o'qitish usullarining samaradorligi haqida har tomonlama tushunchaga ega bo'lishlari mumkin.

Ingliz tilini o'qitishda interfaol usullar atrof-muhit mavzularini til o'qitishga integratsiya qilish uchun platforma yaratadi. O'quvchilarni o'yinlar, rolli o'yinlar va munozaralar kabi interfaol mashg'ulotlarga jalb qilish orqali ular atrof-muhit muammolarini mazmunli o'rganishlari va tushunishlari mumkin. Bu ekologik ongni rivojlantirishga yordam beradi va barqaror munosabat va xatti-harakatlarni rag'batlantiradi.[2]

Muammolar. Ingliz tilini o'qitishga interfaol usullarni kiritish muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Cheklangan dars vaqti, standartlashtirilgan test talablari va o'qitishning an'anaviy yondashuvlari interaktiv faoliyatning integratsiyalashuviga to'sqinlik qilishi mumkin. Bundan tashqari, til to'siqlari va talabalarning turli darajadagi bilimlari ham ushbu usullarning samaradorligiga ta'sir qilishi mumkin. Pedagoglar ushbu muammolarni tan olishlari va interfaol o'qitish usullarini o'quv dasturiga uzluksiz integratsiyalashuvini ta'minlash uchun ijodiy yechim topishlari zarur.

Takliflar. Interfaol usullarni qo'llashdagi qiyinchiliklarni bartaraf etish uchun o'qituvchilar turli strategiyalarni qabul qilishlari mumkin.

Birinchidan, ular interaktiv faoliyatga bag'ishlangan maxsus vaqt oralig'ini ajratishi mumkin, bu usullar kontentga yo'naltirilgan ko'rsatmalar foydasiga e'tibordan chetda qolmasligini ta'minlaydi.

Ikkinchidan, interfaol mashg'ulotlarni ingliz tili darslari bilan birlashtirish til to'siqlarini bartaraf etishga yordam beradi, chunki o'quvchilar mazmunli munozaralar va ularning til ko'nikmalarini oshiradigan amaliy topshiriqlarni bajarishadi. Va nihoyat, ingliz tili o'qituvchilari va atrof-muhit bo'yicha mutaxassislar o'rtasidagi hamkorlik o'qitishning yaxlit va samarali yondashuvini yaratish uchun qimmatli tushuncha va resurslarni taqdim etishi mumkin.

Ingliz tilini o'qitish orqali ekologik madaniyatni targ'ib qilish uchun o'quv dasturi bo'ylab atrof-muhit mavzularini birlashtirish juda muhimdir. Atrof-muhit muammolarini mustaqil dars sifatida ko'rib chiqish o'rniga, o'qituvchilar ularni o'qishni tushunish, yozish ko'rsatmalari va og'zaki taqdimotlar kabi turli til komponentlariga kiritishlari mumkin. Ushbu yondashuv nafaqat talabalarning til ko'nikmalarini oshiradi, balki atrof-muhitni chuqurroq tushunish va qadrlashga yordam beradi. [3]

Ingliz tilini o'qitish orqali ekologik madaniyatni yuksaltirishda o'qituvchilar uchun malaka oshirish imkoniyatlarini taqdim etish juda muhimdir. Seminarlar, konferensiyalar va onlayn kurslar o'qituvchilarga interfaol o'qitish usullarini samarali qo'shish uchun zarur bilim va resurslarni taklif qilishi mumkin. Atrof-muhitni muhofaza qilish tashkilotlari va ekspertlar bilan hamkorlik o'qituvchilarning atrof-muhitning dolzarb muammolari haqidagi tushunchalarini yanada oshirishi, o'quvchilarni mazmunli muhokama qilish va amaliy mashg'ulotlarga jalb qilish imkonini beradi. O'qituvchilar atrof-muhitga oid mavzularni ingliz tili o'quv dasturiga tegishli materiallarni, masalan, maqolalar, videolar yoki atrof-muhit muammolarini ta'kidlaydigan adabiyotlarni tanlash orqali kiritishlari mumkin. Ular talabalarni atrof-muhit mavzularini o'rganish va muhokama qilishga undaydigan munozaralar, loyihalar yoki sayohatlar kabi interfaol tadbirlarni o'z ichiga olishi mumkin. O'qituvchilar, shuningdek, atrof-muhitga oid mavzular bilan bog'liq yozma topshiriqlar yoki taqdimotlar berishlari mumkin, bu esa talabalarga atrof-muhit muammolari bilan shug'ullangan holda til ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi.

Ingliz tilini o'qitishda interfaol o'qitish usullarini joriy etish o'quvchilarning ekologik

madaniyatini rivojlantirishda istiqbolli natijalarni ko'rsatdi. Bu usullar nafaqat talabalarning atrof-muhit muammolari haqidagi bilimlari va tushunchalarini oshiribgina qolmay, balki ularga harakat qilish va barqaror tanlov qilish imkoniyatini beradi. Biroq, ushbu usullarning samaradorligini oshirish uchun dars vaqtining cheklanganligi va tilni bilish kabi muammolarni hal qilish kerak. O'qitishning interfaol usullarining o'quvchilarning atrof-muhitga bo'lgan munosabati va xulq-atvoriga uzoq muddatli ta'sirini o'rganish uchun keyingi tadqiqotlar zarur. Bundan tashqari, onlayn platformalar va ta'lim ilovalari kabi texnologiyalarning ekologik ongni rivojlantirishdagi rolini o'rganish kelajakdagi ta'lim yondashuvlari uchun qimmatli tushunchalarni hamda bilim va ko'nikmalarni beradi. Bundan tashqari, turli xil madaniy va lingvistik kontekstlarda interfaol usullarning ta'sirini o'rganish ushbu o'qitish strategiyalarining universalligini yanada to'liqroq tushunishga yordam beradi.

O'quvchilarning ekologik madaniyatini interfaol o'qitish usullari orqali rivojlantirish bo'yicha keyingi tadqiqotlarning xulosasi va istiqboldagi yo'nalishlari, interfaol o'qitish usullari orqali o'quvchilarning ekologik madaniyatini rivojlantirishning bir qancha uzoq muddatli foydalari bor. U talabalarni ekologik muammolarni tushunish va hal qilish uchun bilim va ko'nikmalar bilan ta'minlaydi. Bu ularni kundalik hayotlarida barqaror tanlov qilishga undaydi. Bundan tashqari, u global ekologik muammolarga innovatsion yechimlarni topishga hissa qo'shadigan ekologik ongli shaxslar avlodini tarbiyalaydi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ingliz tilini o'qitishda interfaol usullarni joriy etish talabalarning ekologik madaniyatini rivojlantirish uchun istiqbolli yo'l beradi. Atrof-muhit mavzularini til o'qitishga integratsiyalash orqali o'qituvchilar ekologik ong tuyg'usini rivojlantirishi va o'quvchilarda barqaror qadriyatlarini singdirishi mumkin. Ushbu maqolada ta'kidlab o'tilgan amaliy tadqiqotlar va ilg'or tajribalar talabalar o'rtasida atrof-muhitga oid bilimlarni oshirishda interfaol o'qitish usullarining samaradorligini ko'rsatadi. Oldinga qarab, interfaol usullar talabalarning atrof-muhitga bo'lgan munosabati va xatti-harakatlariga uzoq muddatli ta'sirini o'rganish uchun qo'shimcha tadqiqotlar talab etiladi. Ushbu o'qitish strategiyalarini takomillashtirish va kengaytirishni davom ettirish orqali o'qituvchilar va ta'lim muassasalari kelajakdagi dolzarb ekologik muammolarni hal qilish uchun jihozlangan, atrof-muhitga e'tiborli shaxslar avlodiga hissa qo'shishlari mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, U. U. va Karimova, G. Y. (2021). TA'LIM SAMARALILIGIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING MUHIMI. Tabiiy fanlar jurnali, 1(1).
2. Yasvin V.A. "Inson va uning salomatligi" kafedrasida "Inson ekologiyasi" maxsus kursi orqali maktab o'quvchilarining ekologik madaniyatini shakllantirish: avtoreferat: dis. ... ped. Fanlar. - M., 2007. - S. 6
3. Sitarov V.A., Pustovoitov V.V. Ijtimoiy ekologiya. - M.: Akademiya, 2000.
4. Kalinin V. B. Tushunchalar va muammolar // Ekologiya va hayot. - 1996 yil.
5. Ismoilova, G.,A. DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL CULTURE ON THE BASIS OF MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES. International journal of Social Sciences & Interdisciplinary Research., under Volume: 11 Issue: 04 in April-2022 Pages: 165-170
6. Ismoilova, G.,A. PRESERVATION OF NATURE IS A NATIONWIDE ISSUE. International journal of Social Sciences & Interdisciplinary Research., under Volume: 11 Issue: 04 in April-2022, 156-164.
7. Ismoilova, G.A., Muxammedova, M.B. Development of the ecological culture of future

teachers by improving the quality of Education (“On the example of the science” the newest history of Uzbekistan)”. International journal of Social Sciences & Interdisciplinary Research., under Volume: 11 Issue: 11 in November-2022, 386-390.

8. Ismoilova, G.A., Muxammedova, M.B The role of national values in spiritual and moral education of students-youth. International journal of Social Sciences & Interdisciplinary Research., under Volume: 11 Issue: 10 in October-2022, 194-197.

9. Ismoilova, G.A Ona tabiatimizni asrash – o'zligimizni asrashdir. Current Issues of Social Sciences and Humanities DOI: 10.24412/2181-1385-2022-2-735-740.

**INNOVATIVE
ACADEMY**